

DARNIUS

manar el determinatiu, digueren «la Serra de Dormós», amb confusió manifesta.

ETIM. Incerta precisament per la manca d'informació accessible, i la seva vaguetat. Vista la gran proporció dels arabismes en els noms dels pobles de la zona (*Llaberia, Miravet, Benissanet, Benifallet, Alfara, Vinebre, Vinallop, Bitem...*) és raonable pensar en l'àrab; i s'hi presta la inicial *Dar-*; s'hi pot acostar el que diu *AlcM* en suggerir «*dār Maṣ*: casa de Maus», però aquest *au* és arbitrari: degut a la confusió que (segons el llibre citat) Moll proposava de fer amb el nom de *Casamor* (CASA MAURI), en el bisbat de Girona, el qual no hi té res a veure.

Ho modificarem canviant-ho en una variant del ben conegut *Mūsà*, de tants sarraïns de totes terres i temps, des del general invasor de l'any 712, fins a Algèria (GGAlg.), Egipte (Littmann, 88) i el desert d'Aràbia (Hess, 49a); en tot cas no fa escrípol la *ó*, puix que és el NP que ha donat *Valldemossa*; ni tampoc la terminació masculina: a Algèria en donen una variant *Mūsā*; i el mateix *Mūsà*, amb la pron. *-e* per *-a*, pròpia dels moriscos, pogué reduir-se de **Darmōsse* a *Darmós* per catalanització. Potser no cal recercar més, car les dades tardanes del lloc, i la gran aportació morisca en aquest racó del Priorat (recordem els casos ja estudiats supra de *Cabassers, Capçanes*), justifiquen bastant la manca d'informació i de confirmacions antigues. Sabem que la població morisca de Tivissa, 52 focs l'any 1611, no fou expulsada (veg. llista de llurs noms en Bru, p. 198), tots ells àrabs o mossàrabs.

Resta legítim dubtar, i cercar altra cosa (també han resultat falses les etim. àrabigues llançades per a *Alcanar, Aldover, Amposta...*). La semblança amb el NL gascò *Armous-et-Cau* (distr. Mirande-du-Gers) ha de ser mera casualitat. Però potser ja no ho és la que hi ha amb un grup de NPP algerians: *Dermūš, Dermāš, Dermās*, i fem. *Darmiya* (GGAlg., 121, 113): algun d'aquests, almenys el primer, podria ser un hipocorístic del tipus en *-ūš/-ūs*, però ens impedeix de creure-hi la manca d'una arrel àrabiça *dm* (no en Dozy, Beaussier, Ferré etc.), i com que la terminació dels altres no s'hi ajusta, sospito que siguin noms berebers. Tot amb tot, és ben versemblant l'etim. *Dār Mūsā* 'casa de Mussa'.

¹ Altres dades en aquest llibre: *Darmós* en una llista de llocs, a. 1787 (p. 267); fundada la parròquia a. 1776 o 1786 (p. 133, 159); cremats els docs. pels francesos el 1810 (p. 297), reprèn el llibre parroquial el 1815. — ² És versemblant que del mateix moro vingui un *Castellmos* que existia allí mateix, car en el Cpbr. d'Entença apareix un Johan de *Castylmoç* (p. 300).

Darnac, V. Darnius Darnacolleta, V. Darnius Darnat, Coll ~, V. Darnius

DARNIUS

Poble de l'alt Empordà, al SO. de La Jonquera i ha avui un mas Tardiu, entremig d'aquells pobles,

SE. de Maçanet.

PRON. MOD.: *dərniys*, a La Vajol (Casac. 1920), id. a Figueres (1932), a Biure (1931), a Boadella (1939). Gentilici: *darniuencs*, La Vajol.

MENCIONS ANT. 983: testament sacramental davant l'altar de Sanctus Petrus de *Darnicibus* (Monsalv. x, 170). S. XII: Arnaldus de *Darnils* (*Cart.* de Poblet, p. 94); d'un Arnal de Darnius tinc altra referència de 1177 (*BABL* iv, 241). 1187: *Darnitiis* (Monsalv. xii, 35). 1285: *Darnicibus* (Alsius, 46). 1285 en dos docs. (Mtz.Fdo., *Doc. Val. ACA* II, n.º 1, 2284 i 2285). 1324: *Darnicibus* (Alsius, 45). 1362 (Monsalv. xvi, 158). 1399: *Dalmacius Darnius* (Rubió, *Diplom. Or. Cat.*, 67-9). 1691: *Darnicibus* (Monsalv. xvi, 158). En tinc altres cites, no textuals, de 1226 i 1295 (*BABL* iv, 486.420, i junt amb *Vilarig*).

ETIM. cèltica, com vaig demostrar en *E.T.C.* I, 56n., i *DECat* I, 175-572b27-34): **DARNĪCĪS* ablatiu-locatiu plural d'un mot **DARNĪCA*, derivat del cèlt. *DARNO-* 'tros, bocí, tall, part', comú al ky., còrnic i bretó *darn* id.); amb el sufix típicament cèltic *-īCA*, de *cantiga, artiga, cambīca, barrica* etc. (*DECH* I, 814a); abl. pl. com en els que hem constatat en els articles *Anglès, Copons, Sils* etc.

En l'article *esdernegat* del *DECat* dono molts més derivats d'aquesta arrel cèltica en cat. i llengües veïnes. A continuació, em limitaré a aquells NLL dels quals ara podem donar més precisions. Potser no en fou homònim independent, sinó succedani del del poble empordanès, el del mas *Can Darnius* de Castell d'Aro (més ençà de *La Cinca*, al S. del Pla de *Pinell*, XLIV, 169.12).

Darnac, antiga pagesia, amb santuari o església (*«sacellum»*), en el Sud del Rosselló, te. Brullà, entre aquest poble, St. Joan la Cella i Hortafà. 967: «--- loco q. dic. *Darnago*» (colle. Moreau, x, 10; també Alart, i Aebischer, *Top.* 271, sense etim.). 973: «*Darnago* in vico Elna, ultra flumen *Techo*» (Mor. xi, 92). 981: *sacellum* de *Darnago* (*Cat. Car.* II, 212. 13). 1044: *Darnago*, cit. amb Vilamulaca (Mor.). 1145: «comba de *Darnach*», afr. amb Brullà, Bages, Banyuls i Candell (Albon, *C. du Temple*, 230).

Es tracta evidentment d'un deriv. **DARNACO-*, format directament sobre el mot explicat, *DARNO-*, amb la derivació directa en *-AKO-* (no com els post-antroponímics gaïlo-romans en *-IACUM*), típica dels antics derivats cèltes. Derivat que es repeteix, en els dominis lingüístics contigus: *Dernago* en el Trentí (Flechia, *Di. Alcune fo. NLL d'It. Super.*, 56); Skok (§ 703) recull *Darnac* a l'Àrieja i a la Creuse; no és segura la interpretació de *Darnac* de Hte-Vienne, però encara que unes mencions antigues *Adernac, Adarnac*, fan pensar si ve d'un suposat NP *Aternus* (o de l'arbrust *alaternus*), potser hi havia mala segmentació, i tanmateix seria de *DARNO-*; tampoc és clar si un antic *Darnas* del Lionès, tingué formació igual o d'un derivat diferent dins la mateixa arrel.

El nom rossellonès el situa Ponsich (*Top.* 30) on hi